

Incredibilele

**inventii
ale lui**

Kay

Incredibilele inventii ale lui

Kay

Un
ghid
fascinant
și fantastic de
amuzant al invențiilor
care au schimbat lumea*
*și al unora pur și simplu inutile

PUBLICA

youngster

Adam Kay

Ilustrații de Henry Parker

Traducere din engleză de
Florin Tudose

Titlul și subtitlul originale: *KAY'S INCREDIBLE INVENTIONS:
A Fascinating and Fantastically Funny Guide to the Inventions That
Changed The World (and Some That Definitely Didn't)*

Autor: Adam Kay

Ilustrații: Henry Parker

Text copyright © Adam Kay, 2023

Illustrations copyright © Henry Parker, 2023

Copyright © Publica, 2024 pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KAY, ADAM

**Incredibilele invenții ale lui Kay : un ghid fascinant și
fantastic de amuzant al invențiilor care au schimbat lumea
și al unora pur și simplu inutile** / de Adam Kay ; trad. din lb.
engleză de Florin Tudose. - București : Publica, 2024

ISBN 978-606-722-604-1

I. Tudose, Florin (trad.)

001.894

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Adina Vasile

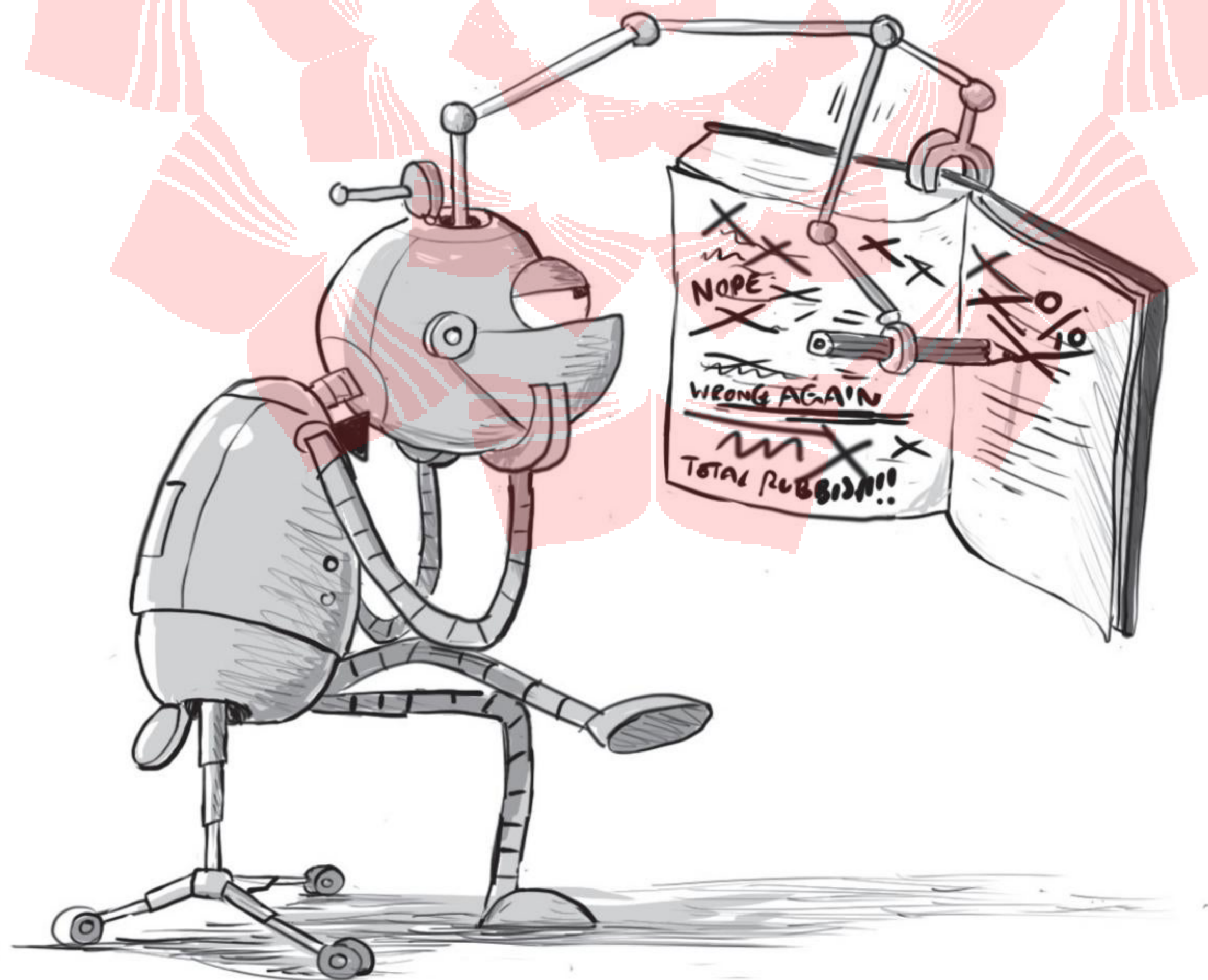
DESIGN COPERTĂ: Alexe Popescu

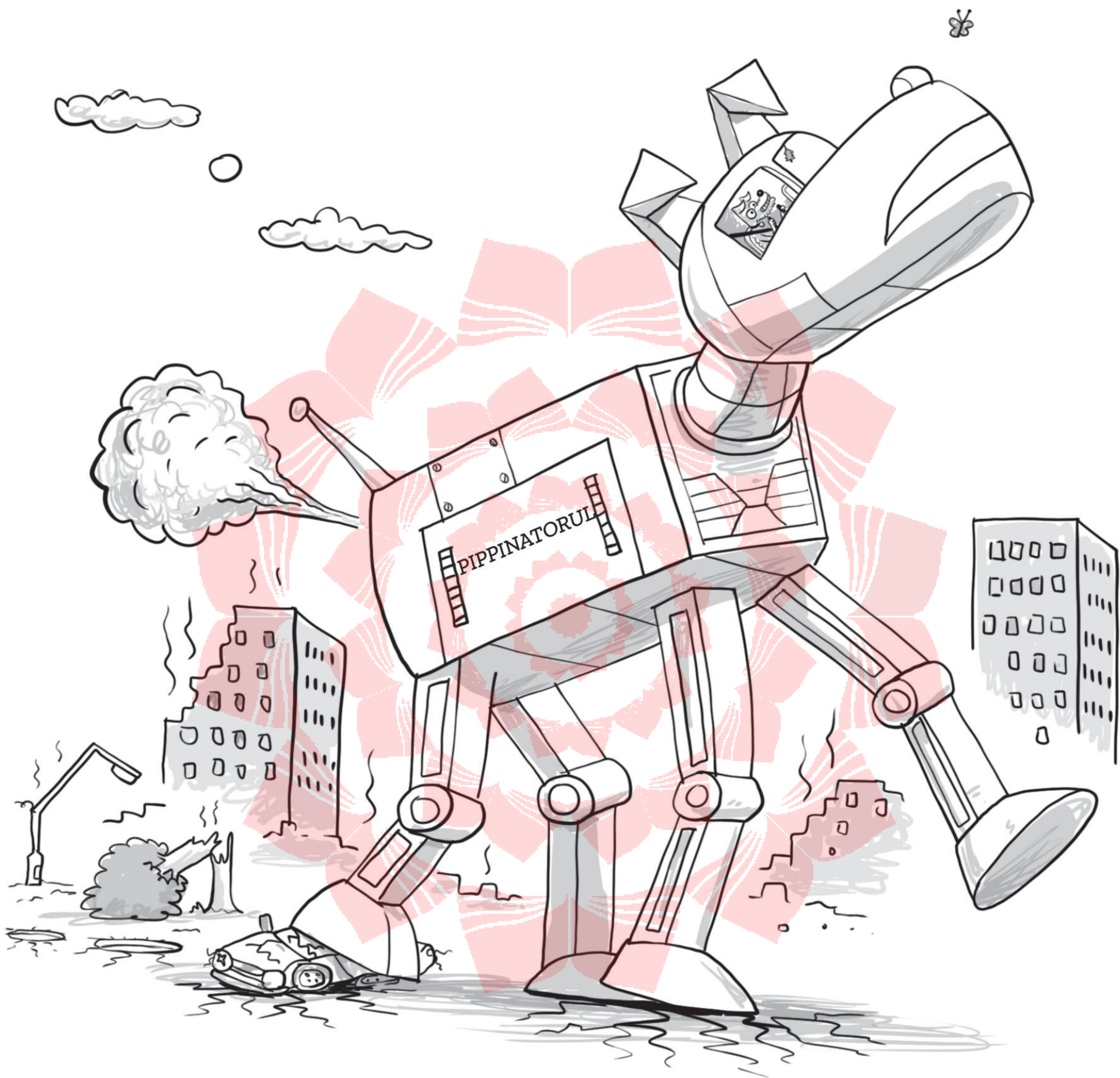
REDACTOR: Ruxandra Tudor

Cartea asta îi este dedicată valetului meu robot,
VALETOTRON-6000, pentru verificarea amănunțită a
informațiilor din interior.

Îmi este dedicată și mie, Adam Kay,
cel mai mare inventator al tuturor timpurilor.

⚡ Verificare date – afirmație complet falsă. ⚡

CUPRINS

Introducere	9
-------------	---

Partea întâi

În interiorul casei – becuri, lasagna și hârtie igienică

Baia	14
Dormitorul	48
Bucătăria	76
Camera de zi	109
Electricitatea	135

Partea a doua

Pe afară – submarine, GPS și toalete spațiale

Clădiri	166
Călătorii: pe pământ	204
Călătorii: pe apă și prin aer	235
Călătorii: spațiul cosmic	273

Partea a treia

Tehnologie – șoareci, codul Morse și Mario

Comunicații	306
Computere	340
Internet	367
Roboți	397

Concluzie	420
Mulțumiri	423
Echipa	424

INTRODUCERE

Privește în jur. Ce vezi? Dacă te afli în dormitor, probabil că ai o sursă de lumină deasupra capului, un ceas cu alarmă pe noptieră, o pătură groasă pe tine și un pat sub tine. ⚡ Verificare date – statistic vorbind, e mai probabil ca cititorii să citească cartea asta pe toaletă. ⚡ Poate ești în același loc ca mine, adică în camera de zi, iar aici se află un televizor, o canapea și un câine care vomită lângă calorifer. Pippin, încetează!

Te-ai întrebat vreodată de unde vin toate chestiile astea? Nu, nu de pe Amazon. Eu întreb dacă știi cine a venit cu minunata idee de a crea un telefon mobil și cu groaznica idee de a construi o școală? Tot ce se află în jurul tău și nu clipocește pe cer, nu crește, nu latră și nu se pârțâie a fost născocit de anumite persoane, cum ar fi omul de știință care a inventat din greșeală cuptorul cu microunde sau adolescentul căruia i-a venit ideea trambulinei ori geniul din spatele Smell-O-Vision.

O vei cunoaște pe regina care a făcut prima oară caca la o toaletă, vei citi despre becul făcut din fire din barbă și vei înțelege motivele pentru care în trecut margarina era plină de viermi. Vei afla de ce grecii antici se ștergeau la fund cu farfurii, de ce Hoover a fost cât pe ce să fie numit Spangle, de ce primul submarin a fost construit din piele și grăsime, cum a reușit un câine să inventeze sistemul de închidere cu arici, cum li s-a interzis locuitorilor unei țări întregi să mănânce cârnați ca să facă avioane și cum a inventat un star de cinema Wi-Fi-ul (nu, nu este vorba despre Zendaya).

Îți voi povesti și despre cel mai important inventator din toate timpurile... eu însumi. Pe lângă faptul că am inventat

INTRODUCERE

primul valet-robot din lume, VALETOTRON-6000, eu sunt mega-creierul din spatele cremei de coriandru folosită la prăjituri și a pianului subacvatic suprem, asta pe lângă opt mii de alte invenții la fel de geniale, pe care le poți comanda direct de la firma mea, Antrepriza Genală Adam Kay.

⚡ Verificare date – vezi că ai scris greșit „genială”. ⚡

INCREDIBILELE INVENȚII ALE LUI KAY

Dacă toate acestea îți sună interesant, citește mai departe!
Dacă nu, ai face bine să lași cartea asta deoparte și să citești
te miri ce vechitură cum ar fi *Felurile mele preferate de vopsea
albă*, de Gerald Humbum. ⚡ Verificare date – Felurile
mele preferate de vopsea albă este o carte valoroasă și mult
mai populară decât asta. ⚡

PARTEA ÎNTÂI ÎN INTERIORUL CASEI

BECURI, LASAGNA
ȘI HÂRTIE IGIENICĂ

BAIA

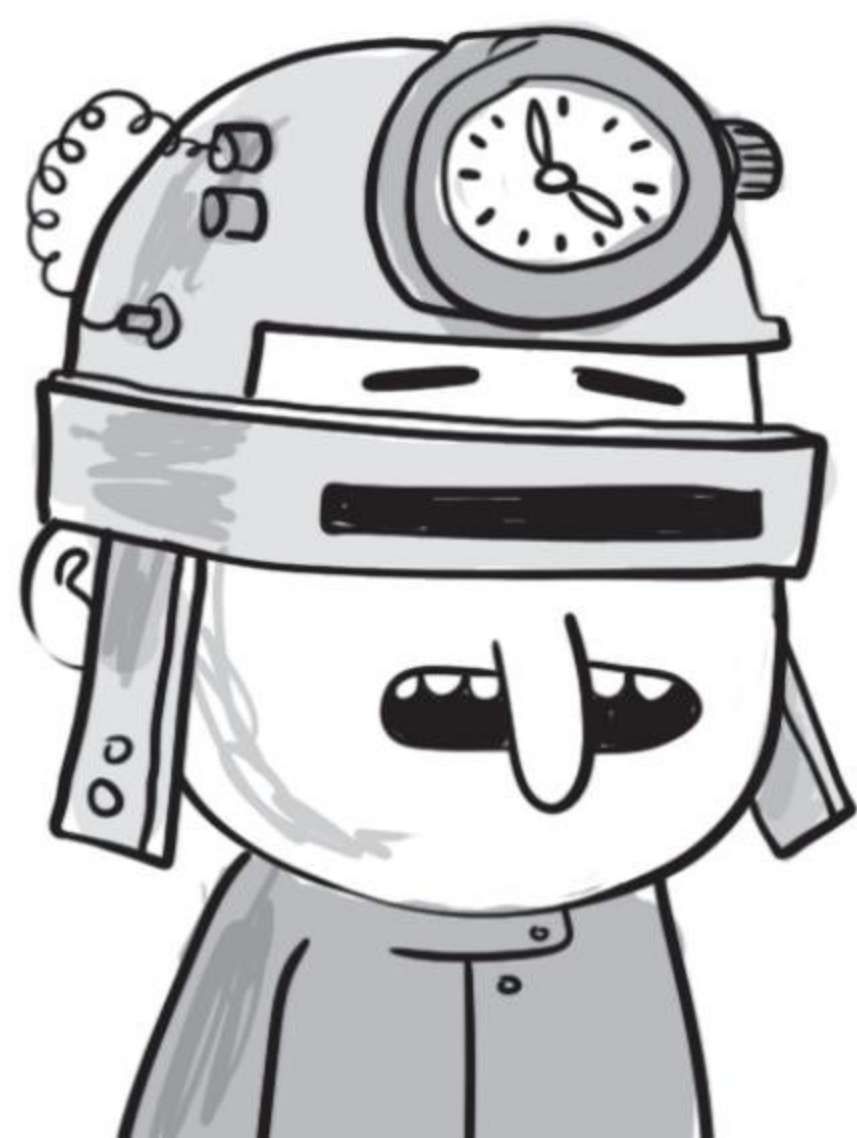

Să începem cu singura încăpere din casă în care e absolut în regulă să te așezi și să faci caca – camera de zi. ➡ Verificare date – vrei să zici baia. ⚡

Atenție, călători în timp de acum o sută de ani, care citiți cartea asta: baia este o încăpere din casele zilelor noastre, în care oamenii pot să facă caca și să se spele pe dinți și pe corp.

Atenție, non-călători în timp care citiți cartea asta: a trebuit să explic ce este baia pentru că vorbim despre o invenție destul de recentă. În capitolul acesta vă voi spune cui trebuie să-i mulțumim că nu mai facem pipi în grădină, ca pe timpuri. Sau pe cine să dați vina în caz că vă surâde să faceți pipi în grădină.

Atenție încă o dată, călători în timp veniți din viitor care citiți cartea asta. Sunteți amabili să-mi spuneți dacă Pippin, cățelușa mea, va înceta vreodată să facă caca în mașina de spălat vase? Și dacă oamenii-caracatiță de pe Zaarg vor fi drăguți cu noi când vor cuceri Pământul, în 2185? Ah, și încă ceva, dacă nu vă supărați: care vor fi numerele norocoase la tragerea loto de săptămâna viitoare?

NUMERELE VOR FI 2, 15... ÎÎÎ... AR FI
TREBUIT SĂ LE NOTEZ UNDEVA,
SCUZE.

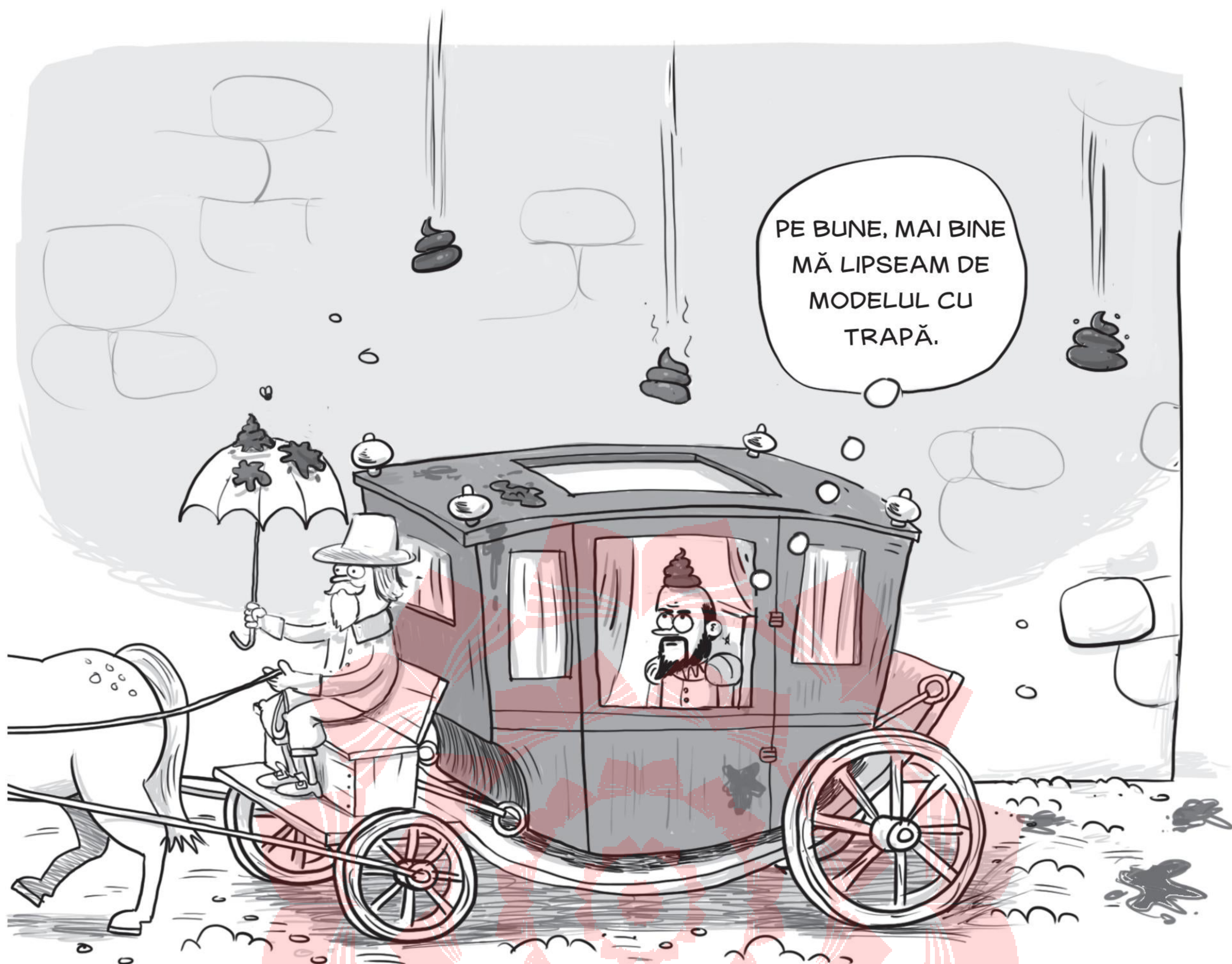

CIUDAT, DAR PÂRȚ

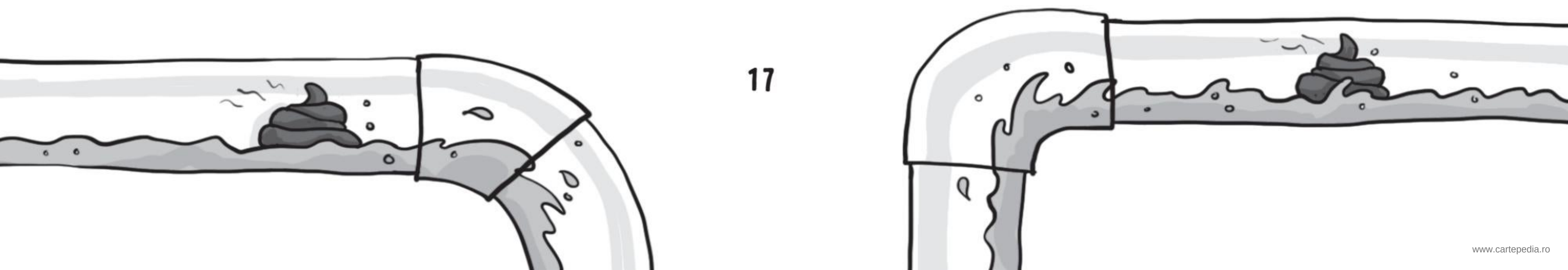
Toalete există de când există și funduri, adică de foarte mult timp. Caca și pipi nu miros prea grozav, asta dacă nu cumva ești Pippin, care ar zice că sunt o gustărică delicioasă. Tocmai de aceea oamenii au căutat mereu soluții să le scoată din casele lor. În Roma Antică, acum 2 000 de ani, oamenii foloseau toalete publice. Până aici, totul bine. Aproximativ 20 de oameni stăteau așezați pe niște bănci lungi, prevăzute cu găuri prin care făceau caca direct într-un șanț aflat dedesubt, asta în timp ce-și mai spuneau una alta, de exemplu, unde aveau de gând să plece în vacanță sau de unde își cumpăraseră togile. Până aici, ceva de groază.

Până acum aproximativ 600 de ani, oamenii făceau la greu caca pe geam – fie direct în stradă, fie la oliță. Dacă locuiai într-un castel, cacaul pica cu un pleoscăit direct în șanțul de apărare, ceea ce nu cred că era pe gustul peștilor care înotau pe acolo. Dacă stăteai într-o clădire înaltă, rahatul nimerea direct în stradă. Spre norocul celor care treceau pe stradă, deja fusese inventată umbrela. (Avocatul meu, Nigel, mi-a cerut să menționez că este și ilegal, și dezgustător să faci caca pe geam.)

O TOALETĂ REGALĂ

E dificil să alegi un cadou potrivit pentru un rege sau pentru o regină. Poate un colier cu diamante pentru cățelul lor corgi? O rață de cauciuc uriașă pentru șanțul de apărare? Exact cu asta își bătea capul John Harington acum patru sute de ani, cu atât mai mult cu cât regina Elisabeta I era nașa lui, așa că omul chiar nu-și permitea s-o dea în bară. Pe lângă altele, ea era foarte pasionată de decapitarea oamenilor.

INCREDIBILELE INVENȚII ALE LUI KAY

PUNTAJUL
INTERNATIONAL
PENTRU INVENȚII
NUME (PIPI)

8/10

FOARTE
FUTURIST

Dar lui John i-a venit o idee tare de tot. Tocmai inventase prima toaletă la care teoretic se putea trage apa și o numise Ajax. Așa se face că s-a gândit că venerabila reginică ar fi înnebunită să primească cadou o toaletă uriasă, așa că a dispus amenajarea uneia în Palatul Richmond. Într-adevăr, Elisabeta a fost fascinată de noua ei toaletă, făcând în ea unele dintre cacaurile preferate. ➡ Verificare date – nu există nicio dovadă a faptului că regina Elisabeta I a avut cacauri preferate. ⚡

CAMERA DE PÂRȚSCOPERIRI

Toaleta de la palat nu a făcut furori (cu excepția reginicii), pentru că la vremea respectivă nimeni nu avea în pereți țevi, astfel că după fiecare pipi regal câțiva servitori trebuiau să dea fuga la o fântână, să umple cu apă trei găleți mari, să le care pe scări și să le verse în toaletă. Nu știu despre voi, dar eu nu am trei servitori, ci doar un valet-robot care nu ascultă de mine și de instrucțiunile mele. ⚡ Verificare date – în ultimii zece ani am ascultat aproape patru instrucțiuni de-ale tale. ⚡

N-a trecut mult timp și problema toaletei a devenit presantă, întrucât oamenii se îmbolnăveau de la toată chestia căcănie care ateriza în râuri și care de acolo ajungea direct în apa potabilă. Primul lucru care trebuia făcut era canalizarea – adică un sistem de țevi mari, amplasate sub pământ, care duc în siguranță și departe tot ce iese din toaletele oamenilor. Apoi, treptat, multe alte îmbunătățiri tehnologice ale toaletei au început să apară precum crampele la diaree. Una din cele mai mari i se datorează unui om care are un nume deloc amuzant – Thomas Crapper [Căcăciosul].

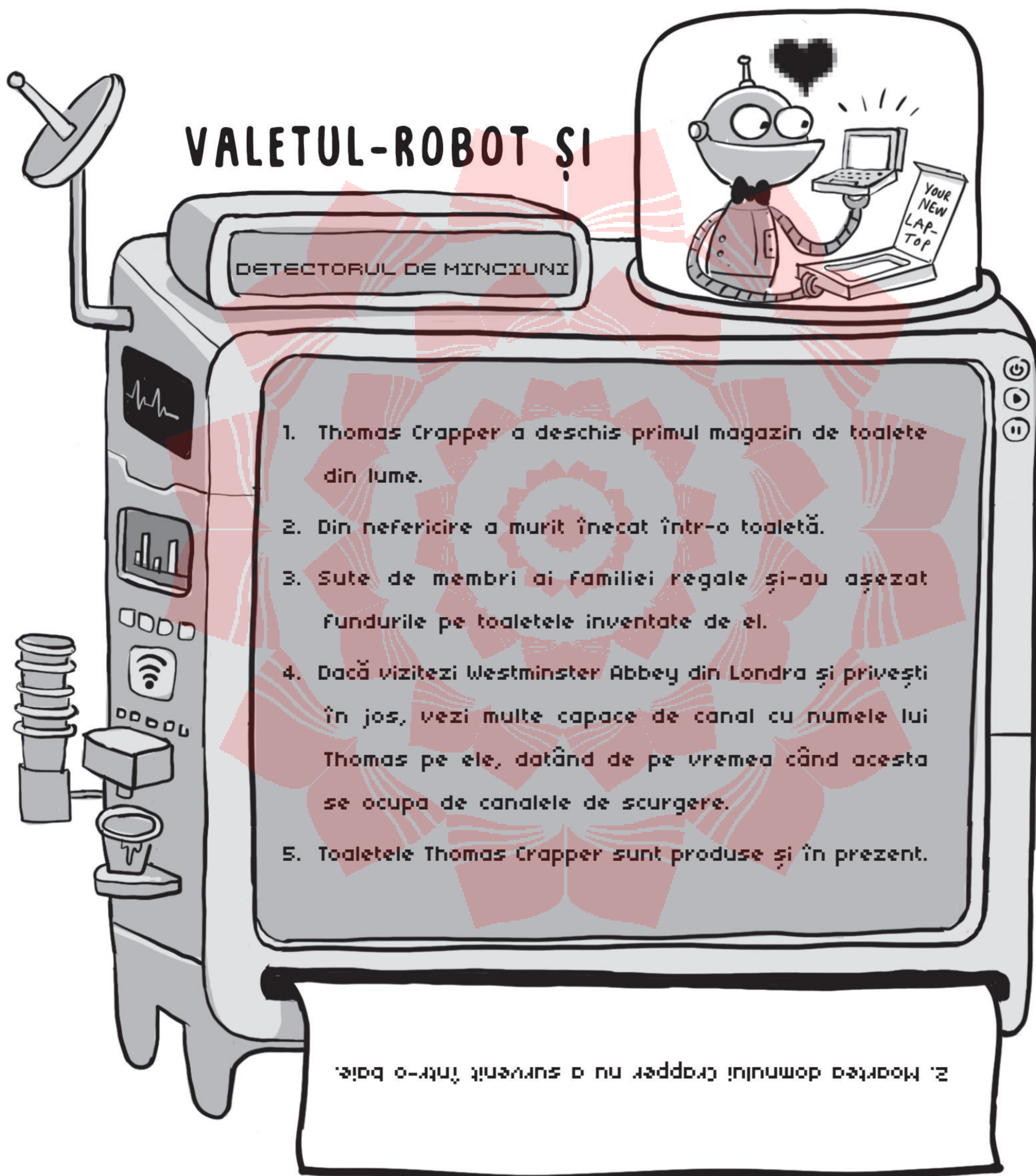

INCREDIBILELE INVENȚII ALE LUI KAY

În 1880, toaletele din casele oamenilor puteau oribil. Știu, știu – nici în prezent toaletele nu miros chiar a pâine proaspăt scoasă din cuptor..., dar atunci era de o mie de ori mai rău. Vaporii urât mirositori din canalizare pătrundeau în interior prin toaletele oamenilor și provocau un miros de parcă tocmai trecuse pe acolo Godzilla după ce răsesse un cazan cu chilli. Soluția a venit de la Thomas Crapper, care clar nu avea nicio șansă ca vreun lucru să poarte vreodată numele său – n-am nici cea mai vagă idee la ce te gândești în momentul ăsta. Omul a inventat conducta în U – dacă arunci o privire în spatele vasului de toaletă, vei observa că invenția lui este folosită și în prezent. Dacă conducta care iese din toaletă are formă de U, gazele urât mirositoare din părături nu mai pot evada din canalizare, mutându-le oamenilor nasul. Dacă te uiți în toaletă – nu în vas, ci mai sus, în bazinul pe care apeși ca să curgă apa – vei vedea o bilă plutitoare, cu un băț înfipt în ea. Acela este un robinet plutitor, o altă invenție de-ale omului nostru, menită să împiedice apa să curgă în exces în vas, lucru care ar putea provoca o inundație. (Avocatul meu, Nigel, mi-a cerut să-ți spun că ar trebui să apelezi la un adult dacă vrei să arunci o privire în bazinul toaletei. E mult prea ocupat ca să fie dat în judecată de mii de oameni care s-ar putea alege cu toalete stricate după ce copiii lor citesc cartea asta.)

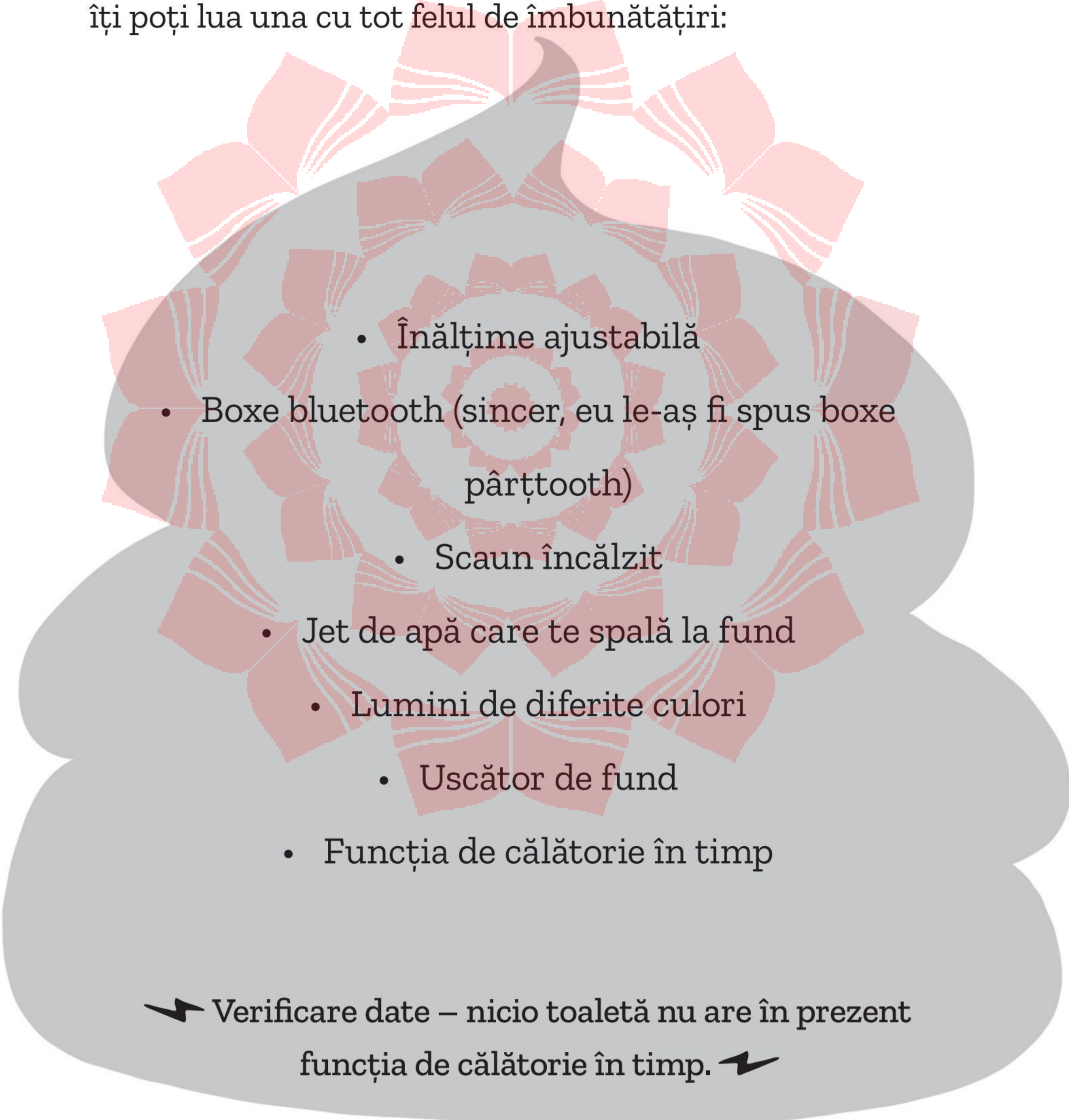

Acum hai să-i cerem valetului meu robot să-și activeze detectorul de minciuni, ca să vedem dacă ghicești ce informație despre Thomas Crapper este o pârțună absolută. (Rimează cu minciună, știi?!)

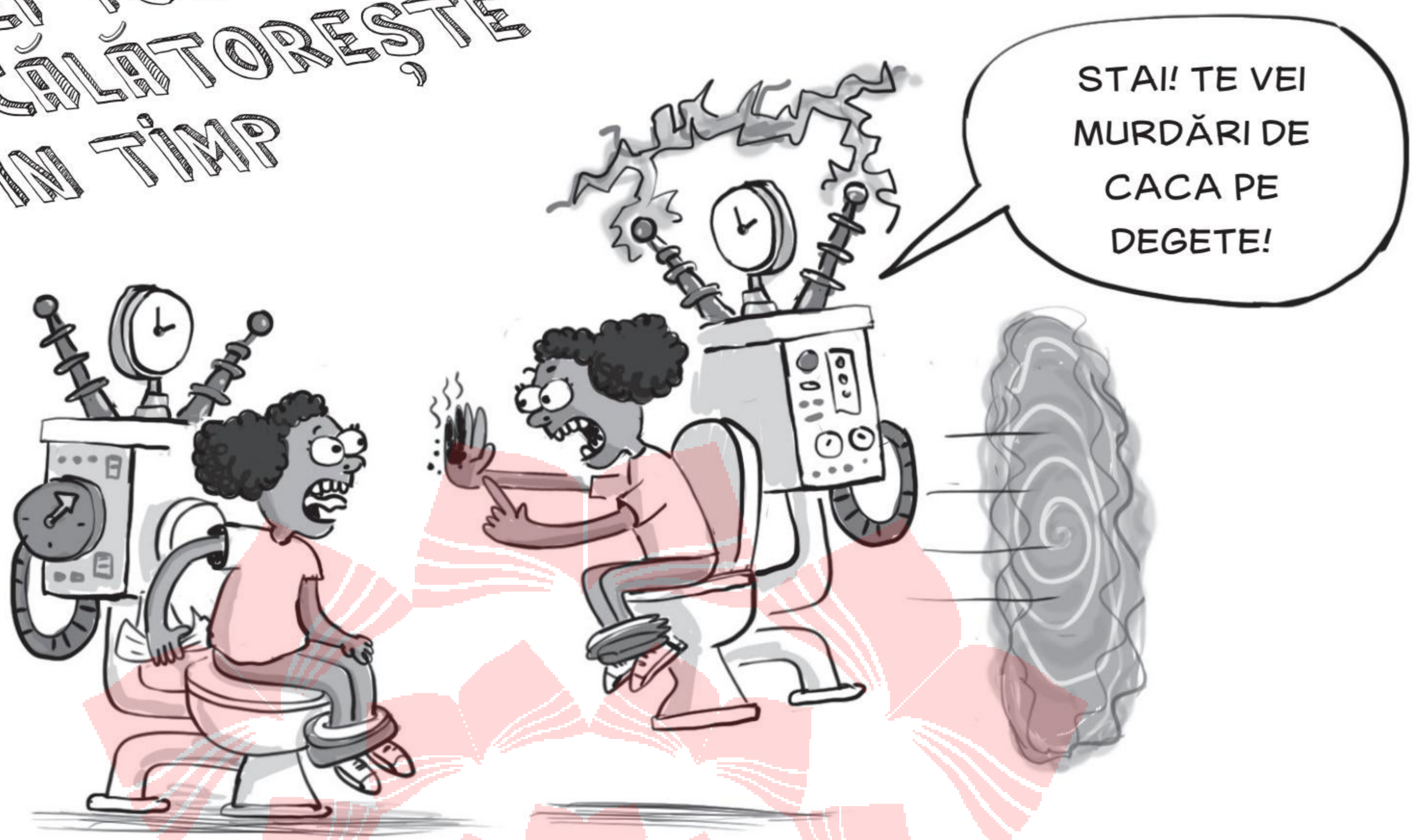
ÎNAPOI ÎN VIITORUL PUUU(!)TUROS

Dacă nu te deranjează să cheltuiești pe o toaletă mai mult decât am dat eu pe mașina mea, să știi că în zilele noastre îți poți lua una cu tot felul de îmbunătățiri:

-
- Înălțime ajustabilă
 - Boxe bluetooth (sincer, eu le-aș fi spus boxe pârțtooth)
 - Scaun încălzit
 - Jet de apă care te spală la fund
 - Lumini de diferite culori
 - Uscător de fund
 - Funcția de călătorie în timp

⚡ Verificare date – nicio toaletă nu are în prezent funcția de călătorie în timp. ⚡

TINA ȘI UIMITORREA
EI TORLETA CARE
CĂLĂTOREȘTE
ÎN TIMP

Nu știu alții ce cred, dar dacă aș cheltui 10 000 de lire sterline pe ceva, nu aș vrea să fac caca în acel ceva.

VAI ȚIE, HÂRTIE!

Rola de hârtie a fost inventată de o femeie pe nume Igi Ena, care... ⚡ Verificare date – funcția mea pentru controlul calității datelor îmi sugerează că ar trebui să începi din nou subcapitolul ăsta. ⚡

OK. În Vest, hârtia igienică este folosită de aproximativ 130 de ani – cred că suntem toți de acord că oamenii fac caca de ceva mai mult timp decât atât. Păi și atunci cu ce se ștergeau